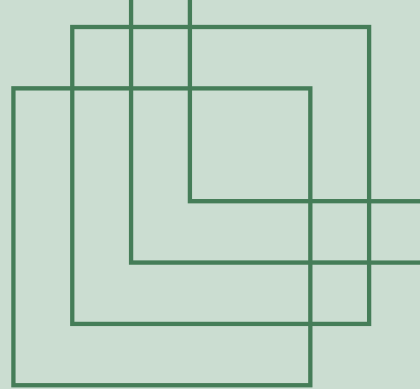

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori, Habitatge
i Transició Ecològica

∟ MARC REFERÈNCIA PROCÉS PARTICIPATIU

+ PINECCAT 30

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	03
OBJECTIUS DEL PROCÉS PARTICIPATIU	05
QUÈ DEBATREM?	07
AMB QUI DEBATREM?	15
COM HO FAREM?	16
LÍMITS DEL PROCÉS PARTICIPATIU	17
LA RESPOSTA I EL COMPROMÍS	23

01

INTRODUCCIÓ

D'acord amb el darrer informe publicat pel Grup Intergovernamental d'Experts en Canvi Climàtic (IPCC, per les sigles en anglès), és indiscutible que les activitats humanes estan causant el canvi climàtic, generant esdeveniments climàtics extrems, incloent-hi onades de calor, pluges torrencials, i sequeres, de manera més freqüent i severa. **El canvi climàtic i els impactes que en deriven són el repte de caràcter global més important que les societats humanes han afrontat mai.** Encarar aquest repte exigeix una transformació profunda dels actuals models energètics i productius i un compromís mundial al més alt nivell.

A nivell internacional, l'any 2015 es va signar l'Acord de París, un acord històric en el qual totes les potències mundials es van posar d'acord a afrontar el canvi climàtic conjuntament. No fixa un objectiu global de reducció d'emissions, sinó que deixa que cada país signant estableixi el seu propi full de ruta. En el cas de la Unió Europea, aquest full de ruta és l'anomenat Pacte Verd Europeu, el qual integra un paquet d'iniciatives polítiques que tenen per objectiu **encaminar la Unió Europea cap a una transició ecològica que permeti assolir la neutralitat climàtica el 2050 i, com a pas intermedi, té fixats uns objectius en matèria de clima i energia per al 2030.**

L'1 d'agost de 2017, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 16/2017, del canvi climàtic, que adopta les bases derivades de la legislació comunitària europea i configura els elements essencials per desenvolupar les accions per fer front al canvi climàtic a Catalunya. D'acord amb aquesta llei, Catalunya ha d'establir uns objectius de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (en endavant, GEH) per als períodes de compliment que estableixin la Unió Europea.

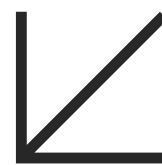
En relació, el Govern ha d'aprovar el Marc estratègic de referència de mitigació, que ha de ser l'instrument que reculli els objectius d'emissions de GEH i una proposta de les mesures necessàries per a assolir-los de manera planificada, establint indicadors quantitius anuals de l'impacte de les accions. A més, el juny de 2023 el Govern va aprovar la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (PROENCAT 2050), que fixa les visions de futur del sistema energètic de Catalunya a llarg termini, amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions en matèria de política energètica a mitjà i llarg termini.

En aquest context, l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) i l'Institut Català d'Energia (ICAEN), del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, està elaborant el **Pla Integrat d'Energia i Clima de Catalunya 2030 (PINECCAT30)**, un Pla que estableix les fites de la transició energètica per a l'any 2030 en el camí cap a la neutralitat climàtica de Catalunya.

Amb l'objectiu que el PINECCAT30 sigui transversal i consensuat, es vol comptar amb les **opinions** més rellevants, especialment les de la societat civil, les empreses i els organismes dels diferents sectors del món de l'energia i el medi ambient, les associacions empresarials, les associacions de consumidors, les associacions ecologistes, els col·legis professionals, els sindicats, les persones expertes, etc.

Així, per tal de fer partícip a aquests agents en la planificació estratègica i recollir les diferents aportacions dels sectors sobre els quals es desenvoluparan les estratègies i mesures recollides en el PINECCAT30, es vol realitzar un **procés participatiu** a través del qual es pretén recollir aportacions dels principals actors involucrats que faciliti la implantació efectiva del PINECCAT30.

02

OBJECTIUS DEL PROCÉS PARTICIPATIU

Amb l'objectiu d'aconseguir un pla de més qualitat, teixir noves relacions i millorar la governança amb els agents afectats per la política pública es vol dur a terme un procés participatiu entre els afectats per les accions contemplades en el futur PINECCAT30 amb els objectius generals següents:

+ Obrir un procés de diàleg

Obrir un procés de diàleg i concertació amb la societat catalana i els actors implicats en el marc del Pla Integrat d'energia i Clima de Catalunya amb horitzó 2030.

+ Informar als ciutadans i actors implicats

Informar els ciutadans i els diversos actors econòmics i sectorials sobre els objectius climàtics i energètics de Catalunya per a 2030 i les estratègies i accions que es plantegen per a assolir aquests objectius.

+ Implicar la ciutadania i actors

Implicar al màxim possible la ciutadania i els diversos actors econòmics i sectorials en el procés d'elaboració del PINECCAT30.

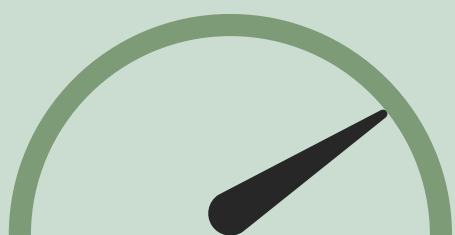

Es posa en marxa aquest procés participatiu per a l'elaboració del PINECCAT30 per a escoltar i incorporar les aportacions dels diferents agents implicats, amb els objectius específics següents:

Objectiu específic 1

Proposar i debatre les mesures, accions i estratègies recollides en la proposta d'avanç del PINECCAT30 per tal d'assolir els objectius climàtics i energètics a 2030.

Objectiu específic 2

Recollir propostes de mesures que enriqueixin el Pla Integrat d'Energia i Clima de Catalunya amb horitzó a 2030 (PINECCAT30).

03

QUÈ DEBATREM?

Aquest procés participatiu de l'elaboració del PINECCAT30 se centra en debatre i recollir aportacions en 4 eixos fonamentals en què s'estructura el PINECCAT30.

1 Foment de l'eficiència energètica i el desenvolupament de les energies renovables

El PINECCAT30 preveu un consum d'energia final a Catalunya de 13.837,9 ktep l'any 2030, reduint el consum energètic en un 6,4% respecte l'any 2022 (darrer any amb dades de consum real) i un 11,7% respecte l'any 2019 (darrer any sense l'efecte de la crisi sanitària originada per la COVID-19). Aquesta reducció equival a un 0,8% anual en el període 2022-2030. Tenint present l'increment del PIB de l'economia catalana un 1,1% anual de mitjana fins l'any 2030, segons aquesta previsió, la intensitat energètica final millorarà en un 14,3% en aquest període 2022-2030, equivalent a un 1,9% anual.

D'altra banda el PINECCAT30 preveu que la producció d'energia elèctrica a Catalunya l'any 2030 augmenti fins a 62.096,4 GWh (un 40,3% més que l'any 2022). Malgrat l'important nivell d'estalvi i eficiència energètica que incorpora aquest escenari, la major demanda elèctrica com a conseqüència de l'electrificació del consum final justifica la necessitat de produir més energia elèctrica a Catalunya. **En l'any 2030 es preveu que el 56,5% de la producció elèctrica de Catalunya sigui d'origen renovable amb la implantació d'un volum important d'instal·lacions renovables.**

Eix 1

- Quines **energies renovables** caldria prioritzar? Què és necessari tenir en compte en el desplegament d'energies renovables pel territori?
- Considereu que Catalunya ha de fer una aposta important en el desenvolupament de l'**hidrogen verd**? Creieu que cal incrementar la utilització de la **biomassa**?
- Què es podria fer per impulsar el **transport públic**? Quines considereu que són les mesures necessàries per implementar un model de **transport de mercaderies ferroviari** competitiu a Catalunya?
- Què s'ha de prioritzar amb relació a la implantació del **vehicle elèctric** (impulsar la infraestructura de recàrrega de vehicles elèctrics o s'haurien de donar més ajuts directes per a l'adquisició)?

2 Descarbonització de l'economia

Al voltant del 70% de les emissions de GEH de Catalunya provenen de fonts energètiques, és a dir, que són emissions que es deuen per la crema de combustibles fòssils i l'extracció d'aquests combustibles. El **30% de les emissions restants són emissions no energètiques**, és a dir, emissions de GEH que emanen dels processos industrials (no emissions directes de combustió), emissions procedents de totes les activitats directament o indirectament relacionades amb l'agricultura i la ramaderia com la fermentació entèrica, la digestió anaeròbia o el cultiu en sols agrícoles, i també emissions de GEH que emanen dels processos de tractament i eliminació de residus sòlids i del tractament d'aigües residuals.

És important invertir els esforços necessaris per a reduir aquestes emissions que, en la seva major part, són emissions difuses més difícil de controlar (al no ser emeses per focus puntuals) i perquè són pròpies de processos de descarbonatció o generació de metà que també dificulta la seva eliminació.

Eix 2

- Com es poden reduir les emissions de GEH no energètiques en els diferents sectors? (industrial, l'agricultura i ramaderia o residus)
- Creieu que la indústria catalana hauria de tenir obligacions de realitzar captura i emmagatzematge (i si és possible ús) de carboni de les emissions de CO que emanen dels seus processos productius? O com a mínim el Govern ha d'apostar per incentivar aquesta tecnologia?
- Creieu que és necessària una limitació de les emissions de GEH de la indústria més enllà del que estableix la normativa (règim de comerç de drets d'emissió)? S'hauria de compensar aquest sobreesforç amb incentius econòmics del sector públic?

3 Impuls del coneixement, la recerca i la competitivitat en la transició energètica i la neutralitat climàtica

La transició de les societats industrialitzades cap a un desenvolupament més sostenible des del punt de vista climàtic i energètic exigeix un nou model de convivència entre les persones i el medi ambient que passa per un procés de negociació obert i participatiu entre els poders públics, els agents socials i econòmics, i la ciutadania. **La informació, el coneixement i la sensibilització són eixos bàsics per assolir un model econòmic i social de baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni.** En aquest sentit, és fonamental difondre el coneixement en matèria de mitigació de les emissions de GEH i sensibilitzar la població pel que fa a la importància d'assolir la transició energètica i els objectius de reducció establerts per atenuar els impactes associats al canvi climàtic. De la mateixa manera, cal conscienciar, formar i implicar tots els estrats de l'administració pública de manera activa en aquesta matèria.

D'altra banda, hi ha alguns processos industrials que actualment encara no tenen opcions viables per a fer una transició cap a la neutralitat climàtica i d'altres en els que les solucions existents necessiten de millores substancials. Per impulsar la transició energètica en aquests sectors cal fer una **aposta decidida per la recerca bàsica i la generació de coneixement** que permeti, posteriorment, desenvolupar les solucions tecnològiques viables des dels punts de vista tècnic, econòmic i ambiental.

Eix 3

- De quina manera considereu que hauria de millorar l'educació i la formació en els àmbits relacionats amb la transició energètica i la neutralitat climàtica?
- Quines accions es poden implementar per augmentar la sensibilització de la societat respecte la importància de la mitigació del canvi climàtic?
- Sobre quins aspectes de la transició energètica i la neutralitat climàtica és més necessari incidir en la sensibilització, formació i divulgació? Exemples d'aspectes: autoconsum col·lectiu, recàrrega de vehicles elèctrics, rehabilitació d'edificis, reducció de consum, etc.

4 L'efecte social i transversal de la transició energètica i la neutralitat climàtica

La transició energètica suposarà un canvi de paradigma en el model energètic actual, que a la vegada tindrà implicacions socials importants. Per això, el PINECCAT30 pretén afrontar aquests canvis i proposar accions concretes per adaptar la societat catalana a una nova realitat en l'àmbit energètic i climàtic. El canvi climàtic no impacta de la mateixa manera en tots els sectors de la població. **La transició energètica de Catalunya ha de garantir l'abastament energètic a tota la població catalana amb suficiència, eficiència i qualitat, així com assegurar un model energètic democràtic, sostenible, saludable i socialment inclusiu.** A més, la transició energètica cap a una economia climàticament neutre ha d'anar acompanyada d'una transformació social amb un enfocament d'igualtat entre dones i homes.

D'altra banda, més enllà dels àmbits principals de la transició energètica, com ara les energies renovables i l'eficiència energètica, hi ha tota una sèrie d'aspectes transversals que tenen impacte en més d'una àrea i/o sector. Així, per exemple, el finançament i la fiscalitat per a promoure la descarbonització de l'economia tindran un paper central en les mesures necessàries per avançar cap a la neutralitat climàtica. Un altre exemple és el de les comunitats energètiques que són un element clau per a l'apoderament de la ciutadania, les pimes i les administracions locals, i afavoriran la transició d'un model energètic centralitzat com l'actual a un model molt més descentralitzat. L'electrificació, l'economia circular i el foment del teletreball, són alguns altres aspectes que indirectament tindran una incidència important en la reducció del consum energètic de Catalunya i, per tant, en la reducció de les emissions de GEH.

Eix 4

- Quines accions són clau per afavorir l'electrificació de la societat catalana?
- En quins àmbits de la transició energètica i la neutralitat climàtica caldria posar més recursos econòmics públics des d'ara i fins a l'any 2030?
- Quines consideracions cal tenir en compte per aconseguir una transició energètica justa socialment i territorialment i amb perspectiva de gènere?
- Com pot fomentar l'Administració catalana l'acceleració cap a una economia circular? Quines accions facilitarien aquesta transformació a les empreses i a la ciutadania?

04

AMB QUI DEBATREM?

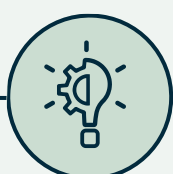
L'objectiu d'aquest procés és la recollida d'opinions i aportacions de tots els agents actius de la societat civil organitzada, ja que les accions per fer front al canvi climàtic requereixen una acció concertada entre les diferents administracions públiques i la societat civil.

Es realitzaran 4 sessions de debat i participació entre els següents actors:

MÓN RECERCA I ACADÈMIC

Actors del món científic, acadèmic (educatiu) i col·legis professionals o equivalents

MÓN EMPRESARIAL

Actors empresarials dels sectors implicats en el PINECCAT30: Energia; Residus i aigua; Agricultura, ramaderia, Forestal i biodiversitat; Indústria i economia; Infraestructures i mobilitat; Edificis (serveis i residencial)

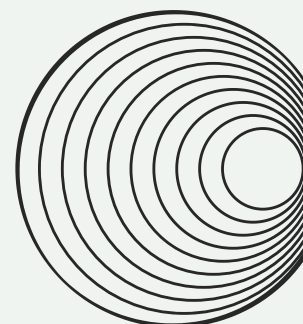
MÓN LOCAL

Administracions locals i associacions del món local

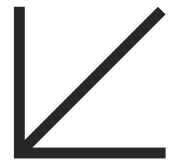

ENTITATS I CIUTADANIA

Entitats ambientals, socials i ciutadania en general

05

COM HO FAREM?

Està previst realitzar 4 sessions de debat i participació, en format virtual (online), entre els mesos de novembre i desembre de 2024. Es tractaran els 4 eixos en cada sessió. Es realitzarà una sessió amb cada un dels actors definits anteriorment.

A més, es preveu la participació en línia, oberta al conjunt d'actors i la ciutadania en general per fer arribar les seves aportacions online a través del portal participa.gencat.cat

25/11. Món Local

Administracions locals i associacions del món local.

Dilluns 25 de novembre. 10-12h

27/11. Món Recerca i acadèmic

Actors del món científic, acadèmic (educatiu) i col·legis professionals o equivalents.

Dimecres 27 de novembre. 10-12h

02/12. Món Empresarial

Actors empresarials dels sectors implicats en el PINECCAT30.

Dilluns 2 de desembre. 18-20h

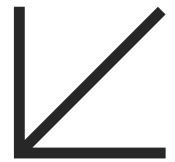

04/12. Entitats i ciutadania

Entitats ambientals, socials i ciutadania en general.

Dimecres 4 de desembre. 18-20h

06

LÍMITS DEL PROCÉS PARTICIPATIU

En aquest punt volem reflectir aquells aspectes que no es debatran en el procés participatiu per motius pressupostaris, temporals, polítics, etc.

+ Límits pressupostaris

El desenvolupament del PINECATT30 es durà a terme prioritant l'eficiència econòmica de les tecnologies i solucions seleccionades. Tant les accions liderades per l'administració com aquelles executades per agents privats (empreses, indústria, etc.) hauran d'estar alineades amb criteris de rendibilitat i cost-eficàcia. És fonamental que les propostes resultin viables des d'un punt de vista econòmic per garantir la seva implementació i sostenibilitat a llarg termini. D'aquesta manera, maximitzem l'impacte en la transició energètica utilitzant els recursos de manera òptima.

Atès que gran part de les accions recauen en mans d'agents privats, és raonable esperar que aquests també apliquin criteris de rendibilitat per assegurar que les inversions en tecnologies o processos energètics tinguin un retorn econòmic adequat. Això implica que algunes mesures amb un alt cost inicial o que no puguin demostrar un benefici clar i immediat seran descartades o ajornades per a fases posteriors.

Finalment, tot i que es buscarà aprofitar al màxim els fons públics disponibles, tant locals com europeus, es farà èmfasi en l'adopció de solucions que puguin generar beneficis a mitjà i llarg termini, independentment de l'accés a subvencions. Això assegura que les iniciatives siguin sostenibles i rendibles, mantenint-se dins dels límits raonables del pressupost assignat i evitant una dependència excessiva de finançament extern.

+ Límits legals

- La **Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic**, conté el marc normatiu de referència del PINECCAT30, per tant, allò establert a aquesta legislació, la qual ja va ser objecte de participació, és un dels principals límits legals del pla.
- La **Llei de transició energètica i de transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència Catalana d'Energia**, actualment en procés d'elaboració, establirà les bases per a la transició cap a un model energètic sostenible per a Catalunya i per tant, aquests aspectes no haurien de ser objecte del PINECCAT30. Aquesta llei actualment ja ha passat dos processos participatius i es preveu que n'hi pugui haver un altre.
- La **Llei 1/2005, de 9 de març, per la qual es regula el règim del comerç de drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle** transposa la Directiva 2003/87/CE del Parlament Europeu, a través de la qual s'estableix un règim de comerç de drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle en tots els països de la Unió Europea i estableix unes obligacions de notificació, reducció d'emissions i entrega de drets a les instal·lacions afectades per aquesta normativa, principalment grans sectors emissors en l'àmbit industrial i de la producció i tractament de l'energia. Aquestes obligacions no es poden debatre ni es poden reduir o rebaixar.

+ Límits tècnics

La **Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (PROENCAT 2050)**, fixa les visions de futur del sistema energètic de Catalunya a llarg termini, amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions en matèria de política energètica a mig i llarg termini. Per tant, les estratègies i el full de ruta establert a la PROENCAT 2050 esdevenen un límit tècnic al procés participatiu del PINECCAT30.

Per altra banda, aquest pla, degut a la seva transversalitat, ja recopila altres plans i estratègies que disposen del seu propi marc de participació i que per tant no s'hauria de duplicar. A continuació es destaquen els més importants:

- **Implantació de les energies renovables al territori:** S'aborda en el marc del Pla Territorial Sectorial per a la implantació de les energies renovables a Catalunya – PLATER, actualment en redacció però que ja ha comptat amb una primera fase de participació.
- **Mesures d'adaptació al canvi climàtic:** El gruix d'aquestes mesures ja s'han inclòs a l'Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic 2021-2030.
- **Desenvolupament de l'energia eòlica marina** a l'àmbit marítim de Catalunya.

+ Límits tècnics

- **Impuls del biogàs:** L'Estratègia del biogàs de Catalunya 2030 ja ha analitzat aquest àmbit i estableix les mesures necessàries per fomentar el biogàs a Catalunya.
- **Promoció de la biomassa** en l'horitzó 2027: Actualment hi ha vigent el Pla estratègic de la Biomassa 2021–2027, en el marc de Estratègia per promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola, per tant, no formarà part de la participació les accions previstes en l'horitzó 2027 però si les noves que s'hauran de promoure en el període fins a 2030 (àmbit del PINECCAT30).
- Accions relacionades amb la **transició energètica i la descarbonització de la indústria:** El Pacte Nacional per a la indústria 2022–2025 ja va comptar amb el seu propi procés participatiu i es preveu que també sigui així en seva actualització prevista en l'horitzó 2030.

+ Límits polítics

Les mesures i accions que se'n derivin del PINECCAT30 han de complir els següents requisits:

- Han d'implicar una reducció del consum d'energia i suposar una reducció de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle
- Han de ser accions que s'han de poder dur a terme, siguin viables tècnica i econòmicament, i han de permetre assolir els objectius establerts pel 2030

D'altra banda, la transició energètica de Catalunya ha de:

- Garantir l'abastament energètic a tota la població catalana amb suficiència, eficiència i qualitat
- Assegurar un model energètic democràtic, sostenible, saludable i socialment inclusiu.

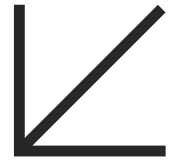
+ Altres

Les **competències de la Generalitat de Catalunya en matèria d'energia i clima** són un límit al marc de participació del PINECCAT30, això no eximeix el fet que en alguns àmbits el pla prevegi accions adreçades a incidir en aquells organismes que sí que disposen de competències necessàries per a dur-los a terme.

Per exemple, això succeeix en una part de les accions contingudes a la dimensió del sistema energètic, en què l'abast internacional dels mercats energètics va més enllà de les pròpies competències catalanes i, fins i tot, de les estatals.

07

LA RESPONSA I EL COMPROMÍS

1

Valorar les aportacions suggerides en el procés participatiu, així com incloure al PINECCAT30, aquelles mesures i accions que aportin una millora qualitativa del pla

2

Elaborar un informe explicant quines mesures s'han incorporat i quines no, amb les corresponents justificacions

3

Difusió dels informes de resultats i de retorn

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori, Habitatge
i Transició Ecològica**

Carrer del Foc, 57
08038 Barcelona

OFICINA CATALANA DEL CANVI CLIMÀTIC

occc@gencat.cat

INSTITUT CATALÀ D'ENERGIA

icaen@gencat.cat